

SVS zveřejnila Zprávu o činnosti v oblasti ochrany zdraví zvířat za rok 2023

17.5.2024 - Petr Vorlíček | Státní veterinární správa ČR

Mezi hlavní úkoly Státní veterinární správy (SVS) dlouhodobě patří především ochrana území ČR před zavlečením nákaz, které by mohly znamenat riziko pro člověka (zoonózy), nebo pro zdraví zvířat. V případě výskytu těchto nákaz SVS přijímá opatření k zamezení jejich šíření. O stále dobré nakažové situaci svědčí příznivé mezinárodní nakažové statusy, které uděluje Evropská komise, nebo Světová organizace pro zdraví zvířat (WOAH). ČR se v roce 2023 podařilo udržet všechny v minulosti získané nakažové statusy kromě statusu země prosté afrického moru prasat, o který jsme přišli v prosinci 2022, a získat zpět status země prosté vysoce patogenní ptačí chřipky. Podrobné informace o činnosti SVS v oblasti ochrany zdraví zvířat v loňském roce jsou dostupné v dokumentu, který SVS aktuálně zveřejnila na svém webu.

V roce 2023 bylo v ČR potvrzeno celkem 56 případů afrického moru prasat (AMP) u uhynulých nalezených nebo ulovených prasat divokých. Všechny případy byly lokalizovány v Libereckém kraji ve vymezeném uzavřeném pásmu II. V roce 2023 nadále pokračoval pasivní monitoring AMP taky u domácích prasat. Všechna vyšetření provedena v průběhu roku 2023 byla negativní na AMP.

V loňském roce bylo v tuzemských chovech drůbeže a ptáků chovaných zajetí postupně potvrzeno 23 ohnisek vysoce patogenní ptačí chřipky subtypu H5N1 (v roce 2022 bylo ohnisek 20), který je považován za subtyp, u něhož existuje možnost přenosu na člověka. Většina ohnisek se objevila v malochovech drůbeže (celkem 17). V komerčních chovech drůbeže bylo zjištěno celkem šest ohnisek. V průběhu ledna 2023 probíhala likvidace historicky největšího ohniska ptačí chřipky ve velkochovu nosnic v Brodu u Tachova, v němž se nacházelo 750 000 nosnic.

V loňském roce také pokračoval Národní program pro tlumení salmonel v chovech drůbeže. Z výsledků programů lze konstatovat, že v roce 2023 došlo ke výraznému snížení výskytu sledovaných sérotypů salmonel (*S. Enteritidis* a *S. Typhimurium*) nejen ve výkrmu brojlerů, ale prevalence byla nižší také v chovech nosnic produkujících konzumní vejce a v rodičovských chovech. Ve všech kategoriích tak bylo dosaženo cílů stanovených evropskou legislativou a v roce 2023 bylo dosaženo jednoho z nejlepších výsledků programů za posledních 10 let.

U koní bylo v roce 2023 prováděno plošné sledování výskytu protilátek proti západonilské horečce, která se ojediněle v ČR vyskytuje i u lidí. Z celkového počtu 852 vyšetřených koní byl pozitivní výsledek zjištěn u 19 koní.

Nebezpečným parazitem pro člověka je *Trichinella* spp. Případným rizikem pro člověka může být maso prasat divokých, v němž se mohou vyskytovat vývojová stadia tohoto parazita. Proto je prováděno vyšetřování všech ulovených prasat divokých na přítomnost vývojových stádií trichinel. V roce 2023 byl zjištěn 1 pozitivní případ u prasete divokého dovezeného do České republiky z Německa. Monitoring výskytu trichinelózy u volně žijících zvířat na celém území ČR zahrnoval i vyšetření 4 uhynulých nebo ulovených lišek nebo psíků mývalovitých na 100 km². V rámci tohoto monitoringu byl v roce 2022 zjištěn 1 pozitivní nález u lišky. K 31. 12. 2022 byl monitoring trichinelózy u volně žijících zvířat ukončen.

Vzteklina je virové onemocnění teplokrevných živočichů, včetně člověka, které napadá nervový systém a končí vždy smrtí. Poslední případ vztekliny byl v ČR zaznamenán u lišky v dubnu roku 2002.

Od roku 2004 má ČR status státu prostého vztekliny. Riziko rozšíření nákazy na naše území však stále existuje, zejména vzhledem k nakažové situaci v Polsku a na Ukrajině. Proto stále pokračuje monitoring zahrnující vyšetření lišek nebo psíků mývalovitých. Za rok 2023 bylo laboratorně vyšetřeno celkem 2 730 zvířat – celkem 2 625 volně žijících zvířat (z toho 2 553 lišek), celkem 105 domácích zvířat (z toho 59 koček, 44 psů, 1 koza a 1 morče. Všechna vyšetření byla negativní.

Stejně jako v předchozím roce řešila SVS i v roce 2023 několik ohnisek nebezpečných nálezů ryb. V roce 2023 byla potvrzena 3 ohniska koi herpesvirózy (KHV) u kaprů obecných a 1 ohnisko virové hemoragické septikémie (VHS) v chovu pstruha duhového. Nákaza infekční nekróza krvevorné tkáně (IHN) v ČR v roce 2023 zjištěna nebyla. SVS řešila také 3 případy hromadných úhynů ryb z jiných než infekčních příčin.

Nejčastějším zdravotním problémem v chovech včel, který byl řešen SVS v roce 2023, byl mor včelího plodu. V roce 2023 bylo v ČR potvrzeno celkem 93 ohnisek moru včelího plodu. Ve srovnání s předchozím rokem jde o nárůst počtu nově vyhlášených ohnisek za rok. V roce 2023 byl zaznamenán nejvyšší počet ohnisek v krajích Moravskoslezském a Olomouckém. V roce 2023 byla hniloba včelího plodu prokázána ve třech krajích, celkem 22 ohnisek. K významnému rozšíření došlo v Moravskoslezském kraji (13 ohnisek), následuje Liberecký (8) a Královéhradecký kraj (1).

<https://www.svscr.cz/svs-zverejnila-zpravu-o-cinnosti-v-oblasti-ochrany-zdravi-zvirat-za-rok-2023>